

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА

**РЕФОРМУВАННЯ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ
В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

МАТЕРІАЛИ

VI Міжнародної науково-практичної конференції
(Суми, 19–20 травня 2022 року)

Суми
Сумський державний університет
2022

винесеної постанови, а також виявлення причин та умов, що сприяють вчиненню адміністративних правопорушень, запобігання правопорушенням, виховання громадян у дусі додержання законів, зміцнення законності (ст.245 КУпАП) [1].

Отже, провадження у справах про адміністративні правопорушення являє собою ряд послідовних дій уповноваженими на те органами та посадовими особами у зв'язку з вчиненням особою адміністративного правопорушення та направлені на притягнення такої особи до відповідальності у вигляді правообмежень.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 № 8073-Х Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>.
2. Адміністративне право України . Ю. П. Битяк, В. М. Гаращук, О. В. Дьяченко та ін.; За ред. Ю. П. Битяка. – К., 2005. С. 544. URL:<http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/UKR0002112>.
3. Адміністративне право. Загальна частина: навчальний посібник С.М. Алфьоров, С.В. Ващенко, М. Долгополова, А.П. Купін. К.: Центр учбової літератури,2011.С.216. URL:http://eir.zntu.edu.ua/bitstream/123456789/1230/4/Kupin_Administrative_Law.pdf.
4. Бердник В. С. Місце адміністративних комісій у системі органів адміністративної юрисдикції / В. С. Бердник // Право і суспільство. № 2. 2012. С. 147.

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ТА ЗАПУСК БЮРО ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ: АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СЬОГОДЕННЯ

Пахомов В. В.

*д.ю.н, завідувач кафедри АГПФЕБ ННІ права
Сумського державного університету*

Миргород-Карпова В. В.

*к.ю.н., старший викладач кафедри АГПФЕБ ННІ права
Сумського державного університету*

Ільченко Б. О.

*студент II курсу ННІ Права
Сумського державного університету*

Економічна безпека України відіграє важливу роль у забезпеченні національної безпеки, реалізуючи широкий спектр конкретних функцій. Вона виступає матеріальною базою для забезпечення майже всіх інших підвидів національної безпеки, без якої верхівка влади фізично не може забезпечити достатній рівень захищеності та благополуччя громадян. На жаль, на території України з кожним роком зростає криміналізація

економіки, яка відображається в корупційних та інших злочинах, що негативно впливають на економічну політику країни і підривають публічні та приватні інтереси громадян.

Взагалі, поняття економічної безпеки трактується різними вченими по-своєму. На нашу думку, найбільш точно охарактеризувати поняття економічної безпеки можна як підгалузь національної безпеки, яка в повному обсязі відображає соціально-економічне становище країни у сфері економіки, завдяки якій забезпечується досягнення всього спектру загальнонаціональних інтересів. Крім цього, економічна безпека – це характерна ознака економічної системи, яка дає змогу надати оцінку її ефективності в різних умовах.

У сучасних умовах глобалізації, актуальним постає питання пошуку загроз та шляхів їх подолання у сфері економічної безпеки пов'язаних із цим явищем. Поняття глобалізації В. Гнатенко трактував як сучасний рівень економічної діяльності, що має виникати в єдиному економічному просторі, характеризується переважанням світогосподарських зв'язків над національними. Державна влада як гарант суспільних цінностей та інтересів має вживати заходів задля стабільного розвитку країни [1].

Напревеликий жаль, з часів проголошення незалежності України, реформи, спрямовані на затвердження основ стратегій розвитку економіки не мали ніякого системного характеру та наукового обґрунтування. Глибока економічна криза держави впливає на загальний розвиток суспільства та держави. Помітним є зниження рівня життя населення, закриття багатьох підприємств, відсутність закордонних інвестицій у розвиток вітчизняних компаній і як наслідок розвиток тіньової економіки [2].

Система економічної безпеки складається з окремих елементів, які треба враховувати при аналізі можливих загроз та шляхів їх вирішення. Велика кількість вчених, серед них і Л. Тарангул та З. Варналій, виділяють такі основні складові економічної безпеки держави як зовнішньоекономічна, фінансова, соціальна, демографічна, енергетична, продовольча, науково-технологічна та екологічна [3].

Основними проблемами, які заважають державі процвітати в економічному плані, вважаються скорочення ВВП, відсутність інвестицій з боку зарубіжних держав, недовір та слабкий контроль від держави у сфері економіки, висока залежність від іноземних ринків, вплив умов до інших держав, фактична неконкурентоспроможність на світовій арені та низький темп розширення внутрішнього ринку, нераціональне використання ресурсів, велика заборгованість держави, вплив іноземного капіталу на основні стратегічні галузі економіки, скорочення досліджень у критично-важливих напрямках. До того ж, не можна не погодитися зі словами Н. Попадинця, який до основних загроз економічній безпеці відносив також прогалини в законодавстві, які надають можливість розвивати злочинність пов'язану з економікою держави [4].

На нашу думку, основною проблемою, яка тягне за собою низку інших загроз у сфері економічної безпеки, є далеке від ідеалу законодавство, яке є результатом діяльності відповідних органів державної влади. Більша частина інформації про загрози економічної безпеки України відображені лише в законодавчих актах як складова частина національної безпеки. Про певну систематизацію та відокремлення загроз економічної безпеки як окрему категорію мова навіть не йде. Хоча станом на 11 серпня 2021 року Президент України, В. Зеленський, видав указ про рішення Ради національної безпеки і оборони України «Про Стратегію економічної безпеки України на період до 2025 року». Можна стверджувати, що це перший законодавчий документ, який виокремлює поняття «економічна безпека» від національної безпеки України.

Взагалі, стратегія економічної безпеки України на період до 2025 року містить широкий спектр інформації щодо питань пов'язаних із вирішенням загроз у сфері економіки. Законодавець визначає, що національним інтересам України відповідає сталий розвиток національної економіки, інтеграція України в європейський економічний простір, розвиток рівноправного взаємовигідного економічного співробітництва з іншими державами, що в принципі говорили вчені впродовж багатьох років [5].

Найцікавішим є те, що законодавець ставить збройну агресію Російської Федерації та тимчасову окупацію частини території України як чи не основну причину занепаду економіки держави. Мовби руйнування економіки України є свідомою і цілеспрямованою дією Російської Федерації та одним з методів гібридної війни, оскільки зруйнована економіка продукує незадоволеність владою, трудову міграцію, соціальну напругу в суспільстві та підриває довіру до влади. Незважаючи на це, в стратегії економічної безпеки проблема некомпетентності та зловживання службовим становищем серед державних службовців, що як наслідок продукує значну кількість внутрішніх проблем, таких як корупція, нелегальне відмивання коштів, а також інші правопорушення в структурі органів виконавчої влади, не згадується майже нічого.

На нашу думку, основною проблемою, яка ставить під ризик належне забезпечення економічної безпеки України, є неоптимізована та неефективна діяльність органів виконавчої гілки влади, що проявляється, як зазначалося вище, корупційними діями та загальним зловживанням владних повноважень державних службовців. Ця проблема тягне за собою ряд інших серйозних загроз національній безпеці, які держава не здатна вирішити в сучасних реаліях, без усунення внутрішніх проблем у міністерствах. Недивним є факт, що статистика судової практики зазначає, що більша частина корупційних правопорушень були здійсненні саме працівниками органів виконавчих служб. За даними опитування, яке було проведено Центром Разумкова 16 березня 2021

року, рівень повної довіри до державних інституцій в середньому не перевищував навіть 8 відсотків [6]. Крім цього, вчені вважають, що корупція є чи не найсерйознішим чинником, який заважає державі привернути до себе іноземні інвестиції.

Очевидним є той факт, що державні службовці – це в першу чергу слуги народу, а тому мають ставити загальнонаціональні інтереси вище корпоративних та власних відповідно. Так Ю. Комісарчук зауважив, що система будь-якого державного органу може бути налагоджена за умови, якщо керівник матиме певний ентузіазм та бажання забезпечити чіткий контроль за діяльністю своїх підлеглих та налагодити роботу підпорядкованого йому колективу, стимулюючи співробітників до підвищення продуктивності праці. Ця стратегія має зменшити кількість корупційних дій з боку службовців. До того ж контроль з боку керівника дуже важливий для налагодження зворотного зв'язку задля отримання чіткої інформації про хід діяльності та наявні проблеми в міністерстві [7].

Питанню корупції та інших злочинів всередині органів виконавчої влади приділяється досить багато уваги з боку держави. За останні десять років було затверджено безліч нормативно-правових актів, створено нові органи та підрозділи існуючих органів, функції яких спрямовані на подолання службових злочинів та покращення економічної складової держави.

Такі органи державної влади як Національне антикорупційне бюро України та Державне бюро розслідувань, а також інші підрозділи відповідних органів виконавчої гілки покликані попереджувати, розкривати та припиняти корупційні діяння державних службовців. Хоча й обидва органи мають схоже коло повноважень, проте, кожен із них має забезпечувати максимальний контроль за діяльністю вищих посадових осіб та сприяти більш ефективній діяльності органів виконавчої влади, викорінюючи такі негативні явища серед службовців як корупція, хабарництво та інші правопорушення у сфері господарської діяльності, які заважають розвиватися державі в економічному плані.

Говорячи про кримінальні правопорушення у сфері господарської діяльності, то функції їх розкриття та припинення були покладені не лише на ДБР і НАБУ, а й на окремі підрозділи Національної поліції України, Служби безпеки України, а також на податкову міліцію Державної фіскальної служби. Нещодавно було прийнято рішення щодо ліквідації останньої та створення замість неї абсолютно нового органу Бюро економічної безпеки. Відповідно до законодавства України Бюро економічної безпеки України – це центральний орган виконавчої влади, на який покладаються завдання щодо протидії правопорушенням, що посягають на функціонування економіки держави, в підслідність якого входитимуть усі кримінальні правопорушення в економічній сфері, які раніше

входили в коло повноважень окремих підрозділів органів державної влади згаданих вище [8]. Тобто, слід розуміти, що цей орган зосередить у собі широке коло повноважень у вирішенні питань в економічній сфері. Тобто, він буде відігравати чи не найважливішу роль у боротьбі із негативними явищами всередині органів виконавчої влади, усунення яких відкріє нові можливості для економічного розвитку держави та забезпечення національної безпеки.

Підсумовуючи вищесказане, можна констатувати той факт, що стан економіки в Україні залишає бажати кращого. Цьому передує велика кількість негативних чинників та явищ. На нашу думку, найбільш серйозними причинами економічного занепаду держави є безпосередньо внутрішні недоліки виконання свої обов'язків органами виконавчої влади, а також систематичне зловживання службовим становищем серед працівників відповідних органів. Такі явища як корупція, хабарництво та інші правопорушення у сфері господарської діяльності тягнуть економічне становище держави та підривають її авторитет на міжнародній арені. Тому, значну роль у цьому питанні покладають на державні органи, які займаються протидією злочинності серед державних службовців та чиновників, такі як НАБУ, ДБР та БЕБУ. Від ефективності цих органів певною мірою буде залежати економічне становище України, і як наслідок розвиток нації. Ми переконані, що без належного та добросовісного виконання функцій органів виконавчої влади, подолання низки інших проблем економічної безпеки України неможливо.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Гнатенко В. Загрози економічній безпеці в умовах сучасності. *Public administration aspects*. 2021. № 9 (1). С. 55-62.
2. Малишко В. М. Актуальні проблеми економічної безпеки в системі національної безпеки України. *Юридичний вісник*. 2015. № 4 (37). С. 129-133.
3. Економічна безпека. / З. С. Варналій, Л. Л. Тарангул та ін.; за заг. ред. З.С. Варналія. Київ: Знання, 2009. 647 с.
4. Попадинець Н. М. Основні чинники забезпечення економічної безпеки України: Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. 2016. № 2 (118). С. 20-23.
5. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 11 серпня 2021 року "Про Стратегію економічної безпеки України на період до 2025 року": Указ Президента України від 11.08.2021 р. № 347/2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/347/2021#Text> (дата звернення: 23.11.2021).

6. Разумков центр. Оцінка громадянами ситуації в країні та діяльності влади: URL: <https://razumkov.org.ua/napriamky/sotsiologichni-doslidzhennia/otsinka-gromadianamy-sytuatsii-v-kraini-ta-diialnosti-vlady> (дата звернення: 24.11.2021).
7. Комісарчук Ю. А. Вплив корупції на українське суспільство і державу. Актуальні проблеми економічної безпеки держави, регіону, підприємства: Тези Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Львів, 26 травня 2017 р. С. 107-110.
8. Про Бюро економічної безпеки України. Закон України від 28.01.2021 р. № 1150-IX. Відомості Верховної Ради України. 2021. № 23. ст.197.

ЦИФРОВА ІНКЛЮЗІЯ У КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВА ЛЮДИНИ НА РІВНІСТЬ

Плотнікова М. В.

*к.ю.н., доцент кафедри МЄППП ННІ права
Сумського державного університету*

Удосконалення технічних можливостей впливає на будь-які сфери людської діяльності, зокрема й сферу державного управління. Завдяки розвитку інформаційних технологій створюються умови для процесів, які отримали назву діджиталізація (цифровізація) державного управління.

Пігарєв Ю., Костенюк Н. характеризують цифровізацію як один з найдієвіших механізмів удосконалення процесів надання державних послуг, який водночас допомагає здійснювати моніторинг цього процесу. До технологій цифровізації, за допомогою яких надаються публічні послуги, дослідники відносять: багатоканальне інформування та залучення громадян; відкриті дані; електронну ідентифікацію громадян; повсюдну аналітику; «розумні» машини та засоби; «інтернет речей»; «цифрові» державні платформи [4, с. 95].

В Україні в останні роки застосування інформаційних технологій відбулося у різних сферах державного управління. Зокрема, створено систему електронну систему публічних закупівель «Prozorro»; інформаційна система для пацієнтів «Helsi»; функціонує система «Електронний суд», електронний сервіс «Електронний кабінет платника податків», сервіс «Дія» (що передбачає функціонування відповідного порталу та застосунку для телефону) тощо.

Необхідність змінити розуміння прав людини з огляду на поширення інформаційних технологій обговорюється на міжнародному рівні. Зокрема, Рада ООН з прав людини 27 червня 2016 року ухвалила Резолюцію про сприяння, захист і реалізацію